

# DE POSTRIJDER

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De **Postrijder** verschijnt 's dinsdags, 's dondersdags en zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, **grote Markt, n<sup>o</sup> 37-39, te Tongeren.**

## DER PROVINCIE LIMBURG

### Abonnement

45 fr. per jaar.  
Een blad afzonderlijk 125 centimes.  
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.  
Aankondigingen 125 centimes per drukregel.  
Reclamen, vonnissen en andere artikelen vooraf of binnen in het blad: 1 fr. den drukregel.

TONGEREN. DEN 22 NOVEMBER.

### De Kamer.

Gisteren heeft de Kamer de bespreking voortgezet over het wetsontwerp waarbij het gouvernement zich meester maakt van de financiën der gemeenten en provincien, om zijne schoolverkwistingen voorttezetten.

De artikelen 2, 3 en 4 werden opvolgentlijk aangenomen, na op krachtadige wijze bestreden te zijn geweest, door de heeren Woeste, Jacobs en de Moreau d'Andoy.

Een amendement van den heer Woeste, aan art. 2, volgens hetwelk de provincien alleen de wezenlijke noodige sommen op hun budget moeten brengen, is verworpen geworden.

Doch het ministerie heeft op 't onverwachts, eene duchtige ontvangst van den heer Hanssens, radikale afgevaardigde van Luik, die het wetsontwerp vlak of een oorlogs maatregel noemde, en bij amendement voorstelde haren duur te bepalen op vier jaren.

De heer Hanssens, de wet slecht vindende, moest ze in haar geheel verworpen hebben. Doch hij heeft ze verschoond als noodzakelijk voor den schoolstrijd, hetgeen zoo veel is als bekeunen dat het goetoorloof is de vrijheid van onderwijs bij middel van slechte wetten te bestrijden.

Zijn amendement nochtans, is eene verzachtiging die oorlogswet en werd als zoodanig, door de rechterzijde ondersteund. Bij destemming werd het aangenomen met 35 stemmen tegen 35, dank aan de stemming van geheel de rechterzijde, waarbij zich de heeren Janson, Robert, Arrould, Feron, Guillery en Hanssens hebben aangesloten.

Onnoodig te zeggen dat deze nieuwe daad van onafhankelijkheid van wege de progressisten, groote ontvredenheid en gramschap heeft verwekt op de ministerieelke banken.

De heer Frère heeft zich gehaast de tweede stemming over dat amendement en over het geheele der wet tot heden te doen verdragen, in de hoop misschien dat de Kamer weeralheden zwart zal heeten wat zij gister wist noemde.

Voor de eer der Kamer hopen wij dat het ditmaal anders zal gaan; doch, zelfs al keerde de Kamer op hare stemming terug, daarmee is toch de nieuwe vlek niet uitgewischt, door den radikalen afgevaardigden van Luik op het ministerie geworpen.

Het spreekwoord « de kruik gaat zooling te water tot zij eindelijk breekt » is er meer dan ooit op het gezeminstrie toe toepasselijk.

### Te Brussel.

Gisteravond heeft de liberale associatie van Brussel eene algemeene vergadering gehouden, om de politiek der Brüsselsche afgevaardigden in de Kamer en in den Senaat, gedurende den laatsten zitting, te onderzoeken.

De zes radikalen hebben uitleggingen gegeven over hun gedrag, waartoe blijkt dat er op alle punten, behalve op de vervolging der katholieken groote oneenigheid bestaat in de rangen der linkerzijde.

Tot hertoe hebben de radikalen zich wel onderworpen als er kwestie was van gevaar voor het ministerie, doch, zegt de heer Janson, zij hebben het maar gedaan in vergelding der toegevingen van het ministerie aan hunne eischen.

Volgens den heer Janson is het op den eisch der radikalen dat de *ongelukkigte* is gestemd, dat de betrekkingen met Rome verbroken zijn, dat de seminaristen moeten soldaat worden, dat verscheidene plaatsen van onderpastoors afgeschaft zijn, dat de nieuwe kieswet is ingevoerd, dat het wetsontwerp op het verplichtend onderwijs is neergelegd enz. enz. De radikale spreker voor spelde zelfs dat zij het ministerie binnen kort zullen dwingen toestemming in de *herziening der Grondwet*, of af te treden.

Na de pleidooi van den heer Janson, is de vergadering, zonder iets te beslissen, uiteengegaan. Het zal eerst moeten kiezing worden, eer de ruzie volop aan den gang zal zijn.

### Sterfgeval.

Men meldt dat pater J. Hillegeer, der sociëteit Jesu, zaterdag in het klooster der jesuïeten, te Gent overleden is. Kort geleden nog had de overledene zijn jubileum van 50 jaren priesterchap gevierd.

Pater Hillegeer was zeer gekend als beschrijver van een groot getal vlaamsche godvruchtige en zedelijke boeken, waarvan er verscheidene grooten bijval hebben gehad.

Pater Hillegeer (Jozef) werd den 14 juli 1803 te Beveren (Waas) geboren. Mgr Van de Velde, destijds bisschop van Gent, wijdde hem priester den 17 december 1829. Hij was eerst onderpastoor te Sint-Nicolaas; hij trad later in de compagnie Jesu en den 5 oktober 1835 begon hij zijn nooticaat te Nijvel.

Een jaar nadien werd hij geestelijke bestuurder van het collegie te Aalst. Drie jaar later opende hij te Leuven het collegie van godgeleerdheid der belgische provincie. In 1850 ging hij naar Gent.

Zijne talrijke vlaamsche werken zijn zeer veel gelezen geworden.

Op den markt van Tongeren van heden donderdag waren te koop gesteld 220 koeien, 24 kalveren, 140 schapen, 253 vette varkens 747 magere varkens.

### BINNENLAND

Men schrijft uit Brussel :

Er loopen geruchten over groote veranderingen in het personeel der expeditie in Afrika. In het begin van het aanstaande jaar loopt de diensttijd van Henry Stanley ten einde en een dagblad verzekert dat men het oog heeft geslagen op Baker Pacha om den heer Stanley te vervangen. Baker Pacha is Engelselman, vroeger in dienst van den Sultan, nu in Egypte. Hij heeft reeds verscheidene bekende tochten gedaan in Afrika en is dus geen nieuweling meer in het vak. Wat de wijzigingen te Brussel betreft, deze zouden bestaan in de verandering van den heer Stranach, voor den post van secretaris-generaal der internationale Vereeniging door majoor Chapelle van den staf.

— Men schrijft uit Diest :

Woensdag, rond 10 ure 's avonds, werd de ondercommissaris van politie verwittigd dat vier Duitschers met veracht voorkomen, in de stad rondsvaanden. Zij vroegen aan een klein manneken waar een goudsmid woonde, en, na volloende inlichtingen bekomen te hebben, onderzochten zij langs buiten, nauwkeurig het huis van den heer Philippin, juwelier, en gingen vervolgens de Kestelstraat in. Toen reeds waren de heer ondercommissaris Ponet met den agent Merckx op zoek. Aan de Christus-Oog kwamen zij twee kerels tegen die het signalement van den kleinen jongen beantwoordden. De politie volgde de vreemdelingen tot aan de Wederbroekstraat, waar deze insloegen.

— Toen beval de ondercommissaris aan Merckx van terug te keeren en langs eene der zijstraatjes in te gaan om de onbekenden te snappen. De ondercommissaris volgde hen in het Wederbroek en weldra bemerkte hij twee andere personen, welke hij meende twee zijner agenten te zijn, maar het waren kameraden der landloopers, die toen achtervolgd werden door Merckx. Bij hen gekomen vroeg de ondercommissaris hunne namen maar zij weigerden daarop te antwoorden. Toen volgden zij op bevel de politie tot op den steenweg, waar zij weigerden voort te gaan.

— De twee politieagenten trokken dan hunne sabels en hoopden ze met geweld te kunnen medeneemen. Een oogenblik schenen zij goedwillig te worden. Elk der agenten had een kerel met den arm vast. Degenen die Ponet gegrepen had rakte zich eensklaps los, trok eenige stappen achteruit, haalde eene revolver te voorschijn en op den ondercommissaris aanleggende, zigde hij : « Kom niet vooruit of ik schiet u dood ! » Op hetzelfde oogenblik ging het schot af. Merckx, van zijnen kant worstelde tegen den landlooper, die eene grooten dolk uit zijnen frak had getrokken en er ook in gelukt was los te geraken. De beide schelmen liepen als hazen den steenweg af.

— Anderendaags heeft men den kogel terug gevonden in de woning van den heer Schullermeyer, pastoor in 't gasthuis. Hij was door de vensterliken gedrongen en lag op den vloer eener onbetrokken kamer. Gisteren is het parket van Leuven in onze stad geweest om de zaak te onderzoeken.

— Wij vernemen ook dat deuzelfden nacht kwaaddoeners met geweld in de kerk van Zeelhem zijn gedrongen, waar zij een zilveren kruis met eenen vergulden bol hebben gestolen.

— Men schrijft uit Antwerpen :

Men leest in de *Kleine Gazet* : De commissie uit liberale en katholieke Vlaamingen samen te stellen tot oprichting van een paragraaf over de asch van Conscience, is zoo goed als gevormd. Reeds zijn de leden aangeduid. De grafkelder is op stads-kosten voltooid. Hiermede heeft de stedelijke regering haren plicht van vereering en dankbaarheid gekwet. Men mag zeggen dat zij dien op waardige wijs begrepen heeft. Geen twijfel of de commissie zal dit voorbeeld willen naleven.

— Volgens den brüsselschen correspondent van de *Meuse*, zou men te Antwerpen niet ver zijn van het gedacht eene wereldtentoonstelling voor 1885 in te richten, af te zien. De eensgezindheid zou niet zoo algemeen zijn als men wel veronderstelde en de stoffelijke moeilijkheden der onderneming zouden eeniger der inrichters verschrikken. De *Précurseur* meent nogtans dat dit gerucht alleenlijk het begin der onderhandelingen betreft en eenszins reden van bestaan meer heeft. Volgens zijne inlichtingen zou het voorloopig comité slechts de belofte van eene officiële bescherming afwachten om een bepaald comité te vormen.

— DE MULZEN-TOREN. — Geene rivier in Europa is zoo rijk aan legenden, sagen en overleveringen als de Rijn. Maar geene rivier in Europa is sinds eeuwen ook zoo bekend. Zij doorstroomt Midden-Europa en is voor het grootste gedeelte bevaarbaar. Die gunstige gesteldheid deed reeds in de grijsse outheid handelsplaatsen aan hare oevers ontstaan, en daar ook eene handelsplaats door haren rijkdom en opgelezen voorraad van waren dikwijls de hebsucht van naburige volkeren deed ontwaken, zoo waren de bewoners al spoedig ge-

noodzaak, versterkingen aan te leggen om de roovers te keeren. Vele van die versterkingen, waarvan sommige heugenis dragen aan Drusus en Germanicus, bevinden zich aan hare oevers, en aan elken bouwval is eene legende, sage of overlevering verbonden.

Zoo vindt men te Bingen, te midden van den sterken stroom en op een klein eiland, eenen zeer ouden toren, bekend onder den naam van Muizentoren. Wiedaar komt, hoort zich ook door den gils het volgende verhalen :

— Omstreeks het jaar 974 was er in Europa zulk een groote hongersnood dat de menschen genoodzaakt waren katten en honden te eten en velen van honger stierven. Men had toen te Mentz een bisschop, die zich Hatto Habet noemde. Hij was een groote gierigaard, die aan niets anders dacht dan aan middelen om zijne rijkdommen te vermeerdere. Hij zag de arme lieden op de straten wel neervallen van den honger en elendig bezwijken of hen in armoede de bakkers-winkels plunderen; maar zij nu koud en gevoelloos hart werd door al die ellende niet getroffen. Integendeel, hij zigde : « Laat al die lieden bij elkander komen in eene graanschuur buiten de stad. Ik zal hun te eten geven. » Men deed het, doch toen ze daar verzameld waren, liet hij de deuren sluiten en de schuur in brand steken. Wapperend en klapperend slo gen de slannen naar alle kanten uit, en onderwijl de arme menschen onder een akelig gegil en een ellendigen dood stierven, zigde hij glimlachend :

« Hoort hen eens piepen als muizen. » Maar de wreedaard ontging zijne straf niet. Van dien dag af werd hij steeds gevolgd door een leger van muizen. Zij liepen over zijne tafel, zij kriolden des nachts in zijn bed en noodzakten hem wakker te blijven. Ten einde raad liet hij nu te Bingen, midden in den Rijn, eenen toren bouwen en toen deze voltooid was, trok hij erheen om dien te bewonen, meenend, dat de muizen hem daar toch niet zouden kunnen achtervolgen. Maar hij zag tot zijnen angst, dat het water geene scheiding maakte tusschen hem en de muizen. Ja, ten laatste vielen zij in groote menigte op hem aan en verslonden hem. »

Intusschen is er van het heele verhaal niets waar. De geheele houworde van den toren wijst aan, dat hij eerst in de dertiende eeuw moet gebouwd zijn en wel door den aarts-bisschop Siegfried, die hier een tol liet heffen. Den naam van Muizentoren kreeg hij door verkeerd begrip van het eerstasamenstellende deel van het woord. Het is geen Muisen, dat zeker muizen beteekent; maar Maut of Manth, dat een tolkantoor is. Eenigszins hiermede overeenkomend is, wat ik in mijne jengd mij eens door een mijner onderwijzers liet wijsmaken : « Zierikzee » beteekent : Schier aan zee ! Wij geloofden dat gaarne en waarom ook niet ? Intusschen is het hoogstwaarschijnlijk, dat wel hier te denken is aan een « Zieriks Ee ». Zierik zou dan de tweede naamvalsvorm zijn van een man, die Zierik heette, en « ee », dat is ongetwijfeld water, beteekent even als A of An niets anders dan water. Een zekere heer Zierik moet dan, volgens deze meening, eigenaar geweest zijn van het water dat daar gevonden wordt. Daarom wil de nieuwe spelling dan ook « Zieriksee » en niet « Zierikzee ». Kan op deze taalkundige uitlegging wellicht ook toegepast worden : « gissen doet missen », het sluit toch in alle gevallen de mogelijkheid niet uit, dat het inderdaad oudtijds Zieriks-Ee was. — Maar dat « Zierikzee » zou beteekenen : « Schier-aan-zee » is eene van die lastbare onwaarheden, waarvan iedereen zich schuldig maakt, die zonder de noodige taalkennis te bezitten zich in de woord-afleikunde als verklaarder opwerpt.

### BUITENLAND

#### Frankrijk.

Onlangs heeft de gemeenteraad van Parys een besluit genomen, 't welk moet strekken om de weerbaarheid des lands mettertijd krachtig te verhoogen. Men denkt dat de gunstige uitslagen van dergelijke maatregel, op groote schaal toegepast, niet lang zullen op zich laten wachten. Bij eenen oorlog, die van uitbreken, zal het geweer, in de hand van goeefende schutters, aangevoerd door kundige leiders, die van de aanwezige hulpmiddelen het doelmatigste gebruik weten te maken naar de geheel veranderde omstandigheden, het pleit beslissen. Om het groote doel te bereiken : het verkrijgen van goeefende schutters, wil men de schooljeugd daartoe opleiden.

Er zullen van de flinkste knopen onder de schoolieren 18 schoolatijds knopen gevormd. De uniform, hoogst eenvoudig, zal bestaan uit een gesloten vest, broek en klad; de uitrusting uit een gordel, broodzak en geweerriem, en de bewapening uit een geweer zonder bajonet. De uitrusting en bewapening levert het stedelijk bestuur, een en ander blijft eigendom der stad. De kleeding wordt berekend op 18 tot 20 fr. en aanvankelijk bestond het voornemen om die uitgaaf ten laste der ouders of voogden te laten, maar hiervan is men afgeweken, dewijl voor velen de kosten te drukkend zouden zijn. Ten slotte is bepaald, dat de schoolfondsen der verschillende meieren van de hoofdstad deze uitgaven zullen dragen.

De opbrengst der schouwburgen te Parys, is tijdens het afgelopen jaar met 1 miljoen fr. verminderd ; dat is ongeveer 5000 fr. per avond.

Verleden zaterdag avond vervoegden verscheidene bedienden van juweeliërs en een uit een groot magazijn van pelterijen zich bij eene dame in de Godot-de-Monroystraat te Parys, die hen allen op hetzelfde uur ten haren verzocht had. De dame ontving deze lieden in een salon, bezag de door hen medegebrachte kostbaarheden, deed eenen prachtigen pelsmantje om als om te zien, hoe die haar stond en begaf zich voort met een en ander naar eene aangrenzende kamer, waar zij zegde, iemand over de keuze der kleedmoden enz. te willen raadplegen. Natuurlijk kwam zij niet terug en het bleek, dat de vertrekken onder den naam van Louise F., pas door haar gehuurd waren. Het door haar gestolen beliep 50,000 fr. en volgens andere berichten 5000 zilver.

De jongman, die beweerdde voornemens te zijn den minister Ferry te doodden, heet Curien. Naar men verzekert is hij krankzinnig.

### Engeland.

Op den 4 december zal de internationale tentoonstelling te Calcutta door den onderkoning geopend worden. Men zegt dat de hertog en de graaf van Connaught bij die opening tegenwoordig zullen zijn. Al de voornamste beambten, ook de gouverneurs van Bombay en Madras, alsmede een groot aantal vorsten der inboorlingen, hebben de uitnodiging van den onderkoning tot bijwooning der opening aangenomen.

Een zuiver indisch deel der tentoonstelling zal bestaan in eene verzameling van oostersehe edelgesteenten, zooals er waarschijnlijk nooit te voren een is bijeen geweest. Daartoe zal behooren de schitterende verzameling, die op de tentoonstelling van Jeyapore te zien geweest, maar bovendien is het bestuur in onderhandeling met de verschillende indische vorsten en edelen ter verdere vollediging. De voorstelijke versierselen van elken potentat zullen in eene afzonderlijke vitrine geplaatst worden. Het indisch gouvernement heeft het gebruik toegestaan van het indisch museum en van de daarbij behoorende gronden en gebouwen, die als de fraaiste van Indië genoemd worden en in het midden der stad liggen.

BRAND VAN DEN SCHOUWBURG VAN DARLINGTON.

Eene depeche uit Darlington 17 november, brengt ons het volgende aan : « De koninklijke schouwburg in dezen nacht door eenen brand vernield. De verliezen worden geschat op 6,000 pond sterling. »

Het verslag in de *Official Gazette* van Calcutta,

bevat de lijst der slachtoffers die gedood zijn in Indië door wilde dieren gedurende het jaar 1882.

De getal is 22,125 personen tegen 21,427 in het vorig jaar en 46,706 stinks veer tegen 41,669. Van de menschen werden gedood 2,606 personen door wilde dieren, 19,519 door slangen. De dood veroorzaakt door wilde dieren is : 895 door tijgers, 278 door wolven, 207 door luipaards, 759 door jakhalzen en 202 door alligators of krokodillen. Er werden gedood : 18,591 wilde dieren en 522,421 slangen waarvoor het gouvernement uitbetaalde 141,655 roepers.

### Rusland.

#### DE NIHLISTEN.

Bij Charkow hebben Nihilisten eenen postwagen met brieven van waande overvallen, met het doel hem te plunderen, ten behoeve van hun uitvoerend comité. Maar de politie was in tijds gewaarschuwd.

Men spaande vier paarden in plaats van twee voor den wagen, de koetsier kreeg twee goedgevonden postijons mee, en de burgemeester van Charkow, een paar rechterlijke brandten en eenige gerechtsdienaars volgden de wagen op eenigen afstand, allen te paard en goed gewapend.

Op een einde buiten de stad werd de postwagen tegengehouden door eenen man, die de voorste paarden bij de teugels greep. Tegelijkertijd werden er schoten gelost op de postijons, en snelden zeven mannen uit de struken ter weerszijde van den weg te voorschijn.

Terwijl nu eenige aanvallers schoten op de postijons, die zich dapper verweerden, trachtten de anderen den wagen open te breken. Maar spoedig kwamen de geleiders van den wagen aan, en nu kwam het tot een hevige gevecht, dat met de vlucht der roovers eindigde.

Een der vluchtelingen werd gevat.

Hij verweerde zich woedend en wist zich, ofschoon zwaar gewond, los te rukken. Hij liep nog een eindwegs voort; maar toen struikelde hij en viel. Toen zijne vervolgers bij hem kwamen, loste hij liggende nog twee schoten op hen, zonder hen echter te raken.

Hij werd gevat en geboeid, maar gaf plotseling den geest. Hij had, toen vliechten hem onmogelijk bleek, vergift ingenomen. Men bracht den wagen naar Rogan en zond bericht aan den gouverneur van Charkow, die terstond 60 kozakken uitzond om den omtrek te doorzoeken.